

N:o 42.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1895, kl. 2 e. m.

Memorial, angående resekostnadsersättningen till Andra Kammarens ledamöter, då resan sker å jernväg.

(R. A.)

Till statsutskottet hafva fullmäktige i riksgäldskontoret ingifvit en den 7 sistlidne februari dagtecknad skrifvelse af följande innehåll:

»Enligt 23 § riksdagsordningen skall hvarje ledamot af Andra Kammaren af statsmedel åtnjuta, bland annat, ersättning för resekostnad till och från riksdagen, och blef af 1867 års Riksdag bestämdt, att omförmälda ersättning skulle, intill dess annorledes af Riksdagen förordnades, då resan skedde med skjuts, utgå med 3 rdr 75 öre milen, hvaremot, då resan skedde på ångfartyg eller på jernväg, riksdagsman skulle ega att såsom godtgörelse beräkna, i förra fallet afgiften för dubbel hyttplats eller, när hytt ej förekomme, en salongsplats och i senare fallet afgiften för plats i första klassens vagn.

Med anledning af väckt motion om nedsättning i den sålunda fastställda resekostnadsersättning beslöt 1868 års Riksdag, att ersättningen skulle utgå, då resan skedde med skjuts, med 3 rdr milen och, då resan skedde på ångfartyg, der hytt förekomme, endast för enkel hyttplats. I öfrigt företogs inga ändringar i 1867 års Riksdags beslut i ämnet. Vål hade i nämnda motion yrkats, att, då resan skedde på jernväg, ersättning skulle beräknas efter afgiften för andra klassens vagn med snälltåg, men i afseende härå anförde statsutskottet i sitt

öfver motionen afgifna utlåtande, att det syntes billigt, att då någon traktamentsersättning under resdagarne icke utginge, utan den bestämda godtgörelsen innefattade ersättning för alla de kostnader, riksdagsman under resan finge vidkännas, den, som icke ville af egna medel bestrida lefnadskostnaden under resan, måtte ega någon utväg att genom begagnandet af andra klassens vagn på jernväg betäcka denna kostnad. Till följd häraf hemställde statsutskottet, att det vid 1867 års riksdag i berörda afseende meddelade stadgande skulle fortfarande lända till efter rättelse, intill dess Riksdagen annorlunda beslutade, hvilken hemställan af båda Kamrarne bifölls.

Någon ändring i hvad 1868 års Riksdag i detta ärende beslutat har icke egt rum. Deremot har i fråga om tolkningen af bestämmelsen angående resekostnadsersättningens beräkning, då resan skedde på jernväg, sedermera förekommit följande.

Under 1880 års Riksdag hade för åtskilliga riksdagsmän, som till riksdagen färdats på norra stambanan, såsom godtgörelse beräknats afgiften för plats i andra klassens vagn, på den grund att på denna bana icke funnits första klassens vagnar. Dessa riksdagsmän gjorde emellertid anmälan härom hos fullmäktige i riksgäldskontoret, hvilka den 11 mars 1880 beslöto, att till såväl dem som ock de ledamöter af Andra Kammaren, hvilka voro med dem i lika kategori, men icke om enahanda afdrag å deras reseräkningar gjort anmälan, låta utbetala skilnaden mellan hvad de i resekostnadsersättning uppburit och det belopp, som borde dem tillkomma, med iakttagande deraf att ersättning till dem vid resa å statsbana utginge efter afgift för första klass å jernväg, hvarjemte fullmäktige förordnade, att för bansträckning, som ej med första klassens vagnar trafikerades, dylik första klassens afgift skulle beräknas till det belopp, som, enligt den i gällande stats-tariff angifna proportion mellan afgift för första och andra klass, motsvarade afgift för första klass å sådant slag af bantåg, snälltåg eller blandadt tåg, som för resan begagnats.

År 1880 inträffade vidare, att en statsrevisor, som på enskild jernväg, hvarå första klass ej begagnades, färdats till en station på statsbana och derifrån på samma bana till revisionsorten, för hela denna vägsträcka beräknat såsom godtgörelse afgiften för plats i första klassens vagn med snälltåg på statsbana. Efter det mot denna beräkning gjorts anmärkning, funno fullmäktige i riksgäldskontoret den 16 september samma år — i öfverensstämmelse med hvad vid beräkning af Andra Kammarens ledamöters kostnad för resa till riksdagsorten iakttoges och med godkännande af den gjorda anmärkningen — kost-

naden för resan på den enskilda jernvägen ej kunna beräknas efter pris för annan vagnsklass än den bästa å taxan för ifrågavarande enskilda jernvägslinie upptagna klass.

Med omförmålan af dessa förhållanden förklarade 1880 års revisorer af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning sig anse af vigt, att beräkningen af ifrågavarande resekostnad, då resan skedde på enskild jernväg, närmare bestämdes. Statsutskottet vid 1881 års riksdag delade emellertid den åsigt om rätta tolkningen af ifrågavarande bestämmelser, som legat till grund för fullmäktiges ofvan anförda beslut, samt hemställde (i utlåtande n:o 4), att revisorernas framställning ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, en hemställan, som af Riksdagen bifölls.

Det beräkningssätt, som af fullmäktige tillämpades år 1880, följdes sedermera ända till sistlidne års riksdag. Då begärde i afgifna räkningar några af Andra Kammarens ledamöter från de norrländska länen för resa å norra stambanan till riksdagen ersättning efter 8,5 öre per kilometer, eller den enligt gällande taxa bestämda afgift för plats i första klassens vagn å snälltåg. Frågan hänsköts till fullmäktige; och som den af Kongl. Maj:t den 29 november 1889 fastställda taxa för transporter å statens jernvägar föreskrefve, att resande skulle för resa med snälltåg eller persontåg i första klassens vagn erlægga i biljettlösen 8,5 öre per kilometer, samt resekostnadsersättningen till Andra Kammarens ledamöter borde utgå efter samma grund för resor å alla statens jernvägslinier, utan afseende derå, att för tillfället å några linier icke snäll- eller persontåg, utan endast blandade tåg framfördes, beslöto fullmäktige, att resekostnadsersättningen till Andra Kammarens ledamöter borde för resa å statsbana beräknas efter afgift af 8,5 öre per kilometer.

Härförutom förekom vid sistlidne års riksdag, att åtskilliga ledamöter af Andra Kammaren fordrat ersättning för lösen af sofvagnsbiljett. I anledning häraf anhöllo fullmäktige hos kongl. jernvägsstyrelsen om upplysning, huruvida och i sådant fall på hvilken grund resande i första klass å nattåg på statens jernvägar vore skyldig att lösa särskild biljett för plats i sofvagn samt om dylik skyldighet ålæge resande oberoende af den väglängd, han å jernvägen färdades. Sedan jernvägsstyrelsen till svar härå meddelat, att från och med oktober månad år 1893 första klassens vagnar å statens jernvägar användes allenast å ett mindre antal tåg, att alla tågen medföljande vagnar af nämnda klass vore inredda såsom sofvagnar, till följd hvaraf biljett till dessa vagnar icke utlemnades, derest ej samtidigt biljett till sof-

kupé löstes med 5 kronor, samt att sistnämnda afgift vore lika för hvarje resa, oberoende af densammas längd, beslöto fullmäktige att till dem af Andra Kammarens ledamöter, som i sina reseräkningar upptagit kostnad för sofvagnsbiljett, ersättning därför skulle utbetalas.

Nu har riksgäldskontorets revisor i ett den 7 dennes till fullmäktige afgifvet memorial, som i afskrift är bilagdt denna skrifvelse, till fullmäktiges afgörande hänskjutits dels frågan om sättet för beräkningen af resekostnaderna å norra stambanan, då den tillryggalagda väglängden öfverskrider 300 kilometer, dels frågan om ersättningen för sofvagnsbiljett.

Genom införandet af en art zontariff å norra stambanan, hvarom en revisorns memorial bilagd tabell lemnar vidare upplysning, samt genom föreskriften om lösen af sofvagnsbiljett hafva enligt fullmäktiges mening, efter det sättet för beräkningen af resekostnadsersättningen till Andra Kammarens ledamöter senast bestämdes, inträdt så förändrade förhållanden, att en revision eller åtminstone ett förtydligande af de i detta afseende gifna bestämmelser påkallas; och få fullmäktige till följd häraf anhålla, att statsutskottet behagade hos Riksdagen utverka utfärdandet af tydligare, på nuvarande förhållanden fullt tillämpliga föreskrifter rörande beräkningen af resekostnadsersättningen till Andra Kammarens ledamöter, då resan sker å jernväg.»

Revisorns i skrifvelsen omförmälda memorial var så lydande:

»Under senare hälften af år 1894 har jernvägsstyrelsen fastställt en zontariff för resor å norra stambanan å längre sträcka än 300 kilometer, hvarigenom resekostnaden å nämnda bana blifvit betydligt nedsatt. Om nu riksdagsmännen från de norra orterna vid uppgörande af sina resekostnadsräkningar skulle utan hänsyn till den införda zontariffen fortfarande beräkna 8½ öre pr kilometer, hvilket beräkningsätt af herrar fullmäktige genom beslut af den 15 februari 1894 godkändes, skulle dessa riksdagsmän erhålla större förmåner än riksdagsmännen från det öfriga Sverige, på samma gång som statens minskade inkomst genom riksdagsmännens billigare resekostnad ej komme att motsvaras af minskad utgift vid ersättning af resekostnaderna; och jag anser mig därför böra till herrar fullmäktige hemställa om föreskrift, efter hvilken beräkningsgrund de af riksdagsmännen från norra orterna till Riksgäldskontoret inkommande reseräkningar böra granskas.

Af redan afgifna, mig tillhandakomna resekostnadsräkningar, afsedda att bifogas det från Andra Kammarens kansli ankommande

sammandrag öfver kammarledamöternas requisitioner å dem tillkommande ersättning för resa till riksdagen och första fjerdedelen af riksdagsmannaarfvodet, framgår, att af dem, som rest mer än 300 kilometer å norra stambanan, 13 riksdagsmän, som i medeltal rest 714 kilometer hvardera, uppställt sina räkningar med hänsyn till zontariffen och 7 riksdagsmän, som i medeltal rest 413 kilometer hvardera, utan afseende å zontariffen beräknat $8\frac{1}{2}$ öre per kilometer, hvaraf synes, att flertalet af berörda reseräkningar äro uppgjorda med hänsyn till zontariffen, hvarvid följts det beräkningssätt, att å räkningarne uppförts det belopp, som finnes utsatt å jernvägsstyrelsens zontariff-tabell för blandadt tåg (bilaga till jernvägsstyrelsens cirkulär n:o 1347) med tillägg af $3\frac{1}{4}$ öre per kilometer (det vill säga skillnaden mellan $8\frac{1}{2}$ öre per kilometer för första klassens vagn å snälltåg och $5\frac{1}{4}$ öre per kilometer för andra klassens vagn å blandadt tåg), genom hvilket beräkningssätt den resande kan bereda sig en besparing till bekostande af vivre med mera alldeles lika med eller endast med några få öre skiljande sig från den besparing, som kunde ernås innan zontariffen infördes. Äfven före zontariffens införande kunde man nämligen göra en besparing af $3\frac{1}{4}$ öre per kilometer, i det man beräknade ersättning efter $8\frac{1}{2}$ öre per kilometer, men kunde resa för $5\frac{1}{4}$ öre per kilometer i andra klassens vagn å blandadt tåg och tillgodogöra sig skillnaden $3\frac{1}{4}$ öre per kilometer, med afdrag då såväl som nu af tilläggsafgiften för snälltåg å hela eller en del af väglängden, hvilken tilläggsavgift efter zontariffens införande är lika stor som förut eller ock endast med några öre skiljande sig från det förutvarande beloppet.

Då sålunda det beräkningssätt, som användts vid uppgörandet af de flesta mig tillhandakomna kostnadsräkningar för resa å norra stambanan till innevarande års riksdag, ej medför någon förändring i den förmån, som kunde tillkomma riksdagsmän före zontariffens införande, torde det anses lämpligt att vid resekostnadsräkningarnes granskning tillämpa berörda beräkningssätt, intill dess andra bestämmelser om resekostnadens beräkning kunna blifva fastställda.

Likaledes får jag till herrar fullmäktiges afgörande hänskjuta frågan om ersättning för begagnande af sofvagn, hvilken ersättning af herrar fullmäktige medgafs vid 1894 års riksdag och som finnes upptagen å 77 stycken mig tillhandakomna kostnadsräkningar för resa till innevarande års riksdag.»

Den af revisorn omnämnda zontariffen för Norrland upptager följande afgifter för resor å blandade tåg:

Afgifter för enkla personbiljetter.

Kilometer	II klass	III klass	Kilometer	II klass	III klass
	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
301—302	15.80	10.50	811—830	23.70	15.80
303—310	15.90	10.60	831—850	24.00	16.00
311—330	16.20	10.80	851—870	24.30	16.20
331—350	16.50	11.00			
351—370	16.80	11.20	871—890	24.60	16.40
			891—910	24.90	16.60
371—390	17.10	11.40	911—930	25.20	16.80
391—410	17.40	11.60	931—950	25.50	17.00
411—430	17.70	11.80	951—970	25.80	17.20
431—450	18.00	12.00			
451—470	18.30	12.20	971—990	26.10	17.40
			991—1010	26.40	17.60
471—490	18.60	12.40	1011—1030	26.70	17.80
491—510	18.90	12.60	1031—1050	27.00	18.00
511—530	19.20	12.80	1051—1070	27.30	18.20
531—550	19.50	13.00			
551—570	19.80	13.20	1071—1090	27.60	18.40
			1091—1110	27.90	18.60
571—590	20.10	13.40	1111—1130	28.20	18.80
591—610	20.40	13.60	1131—1150	28.50	19.00
611—630	20.70	13.80	1151—1170	28.80	19.20
631—650	21.00	14.00			
651—670	21.30	14.20	1171—1190	29.10	19.40
			1191—1210	29.40	19.60
671—690	21.60	14.40	1211—1230	29.70	19.80
691—710	21.90	14.60	1231—1250	30.00	20.00
711—730	22.20	14.80	1251—1270	30.30	20.20
731—750	22.50	15.00			
751—770	22.80	15.20	1271—1290	30.60	20.40
			1291—1310	30.90	20.60
771—790	23.10	15.40	1311—1330	31.20	20.80
791—810	23.40	15.60	1331—1350	31.50	21.00

Af hvad sålunda blifvit anfördt anser utskottet framgå, att i anledning af den under sistlidna år fastställda taxa för enkla personbiljetter till blandade tåg å norra stambanan för afstånd, öfverstigande 300 kilometer, särskilda föreskrifter numera erfordras i fråga om beräkningen af resekostnadsersättning åt de ledamöter af Andra Kammaren, hvilka vid resa till och från riksdag färdas mer än 300 kilometer å nämnda stambana. Och då den likställighet, som emellan samma kammares ledamöter lärer böra ega rum med hänsyn till ersättning för resekostnaden, synes på ett enkelt och tillfyllestgörande sätt upprätthållas med den af riksgäldskontorets revisor förordade beräkning, hvarigenom förhållandena blifva så nära som möjligt lika med dem, som voro rådande före utfärdandet af ofvanberörda taxa, vill utskottet föreslå, att det af bemälda revisor angifna beräkningssätt hädanefter skall tillämpas i här afsedda fall.

Angående frågan om ersättning för s. k. sofvagnsbiljett finner utskottet klart, att, då sådan biljett af riksdagsman löses, ersättning därför jemväl bör utgå.

På grund häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i afseende å den i § 23 riksdagsordningen omförmälda ersättning för resekostnad till och från riksdag, må, med bibehållande i öfrigt af derom gällande bestämmelser, besluta,

a) att, då resan eger rum å norra stambanan på längre sträcka än 300 kilometer, nämnda ersättning skall utgå med den för hvarje gifven väglängd bestämda afgift för plats i andra klassens vagn å blandadt tåg med tillägg af $3\frac{1}{4}$ öre pr kilometer, samt

b) att, då resan sker å statens jernvägar med sådant tåg, att plats i första klassens vagn icke kan erhållas, utan att, jemte erläggande af afgift för plats deri enligt fastställd taxa, särskild s. k. sofvagnsbiljett löses, godtgörelse skall lemnas för dylik, i afgifven räkning uppförd, biljett.

Stockholm den 19 mars 1895.

På statsutskottets vägnar:

Anders Persson.
